

Tirailleurs sénégalais? "Gaan jullie maar voor."

21-11-2013 | Carolina Maciel de França

Foto: Het Geheugen van Nederland

Het gevaar van de moraliserende vinger ontwijken ze door de tekst met humor en energie te brengen

Maarten Schiltmeier is een zwarte voetballer zoals vele anderen: jong gescout, beloftevolle toekomst. Toen hij mocht kiezen tussen de Belgische of de Duitse nationale ploeg, koos hij ondanks zijn Duitse afkomst toch voor de Belgische. Voor de Rode Duivels, voor zijn nieuwe vlag. Dat hij niet zo veel mocht spelen vond hij wel *ça va*. Dat hij werd toegejuicht onder "King Kong" nam hij er al lang bij. Het was pas toen hij degradeerde naar de tweede klasse en op een beslissend moment een penalty miste, dat hij merkte dat gemiste kansen bij zwarte voetballers wel heel snel uitmondten in racisme. De eens 'lovende' "King Kong" kreeg een aapachtige bijklank en plots vlogen er bananen in het rond. Zó snel word je dus "een vuile bruine". Maartens verontwaardiging is even groot als zijn temperament: "Zeg! Mijn overgrootvader heeft dit land wel mee gered he!". Een zwarte Duitser wiens voorouders tégen de Duitsers heeft gestreden. De toon is gezet. Dit verhaal is er één van parallellen en complexiteit.

Met De Zwarte Zonde brengt theatercollectief Bleeding Bulls een stukje (bewust?) vergeten geschiedenis. Het levensverhaal van Maarten Schiltmeier (Maarten Goffin) is dat van de nakomeling van één van de 173.000 tirailleurs Sénégalais die begin vorige eeuw werden geronseld om te vechten voor 'vaderland' Frankrijk. In totaal kwamen er zo'n 2 miljoen Noord- en West-Afrikanen naar Europa. Zo

enthousiast als ze eraan begonnen, zo snel zagen ze in dat ze gelijk vochten en anders behandeld werden. Altijd voorop in de eerste linie, soms zelfs zonder laarzen in de vrieskou. Degenen die het weer en de kogels overleefden, werden na de overwinning als controleurs ingezet, tot grote ontzetting van de reeds verslagen Duitse bevolking. Sommige Senegalezen kregen kinderen met Duitse vrouwen uit het Rijnlandgebied, de zogenaamde Rijnlandbastarden, waarvan zo'n 400 zijn gesteriliseerd. Om "het bloed" "zuiver" te houden.

Maarten Schiltmeier's grootvader ontkwam hier dus aan. Ook hij kreeg een kind met een Duitse. Bij het uitbreken van WOII nam hij het kind met zich mee naar Londen, waar hij als cryptoanalyst onderschepte Duitse berichten decodeerde. Een "mof", maar "niet echt een mof". En over de Fransen: "de goeien, maar dus niet altijd "de goeien" - zo deconstrueert De Zwarte Zonde telkens weer het beeld van "goed en slecht", zeker in tijden van oorlog. Een belangrijke prestatie van de tekst van Zouzou Ben Chikha is exact dit: het al meanderend vertellen van een verhaal dat niet anders verteld kan worden dan met nuance. Het gevaar van de moraliserende vinger ontwijken ze door de tekst met humor en energie te brengen -schrijver Ben Chikha wordt hier dan ook sterk aangevuld door de even speelse en actieve acteur Maarten Goffin. Door de parallel door te trekken naar Maarten's leven als voetballer in België maakt hij het toegankelijk en hedendaags: het verhaal is anders, uiteraard - maar (subtiel) kijk eens hoe veel het er nog op lijkt. En dan hebben we het nog niet over het allersterkste dat Bleeding Bulls hiermee bereikt: het feit dát dit verhaal wordt verteld.

De Zwarte Schande (Bleeding Bulls):

nog op 22 november te zien in kCBelgië, Hasselt

<http://www.kifkif.be/cult/tirailleurs-senegalais-%E2%80%9Cgaan-jullie-maar-voor%E2%80%9D>